

نگرشی بر حیات سیاسی و اجتماعی آل سلجوق در کرمان

تألیف:

میرزا محرابی زاده

تهران - ۱۳۹۴

سرشناسه

: محرابی زاده، علیرضا، ۱۳۵۷.

عنوان و نام پدیدآور

: نگرشی بر حیات سیاسی و اجتماعی ال ساجوق در کرمان

مشخصات نشر

: تبریز: درویش، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری

: ۱۸۲ص.

شابک

: 978-600-7262-46-7

وضعیت فهرست نویسی : فیبای مختصر

یادداشت

: فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است

شماره کتابشناسی ملی : ۳۸۷۲۱۲۶

نکرسی بر مباحث بنیادی و اجتماعی

آل حقوق در کرمان

تألیف

علیرضا محرابی زاده

انتشارات درویش

تهران - میدان ساعت - جنب بانک سرمایه

ساختمان توحید - پلاک ۱۳

تلفن: ۳۵۵۴۷۶۷ - ۴۱ - همراه: ۴۶۶ ۷۷۷۷ ۰۹۱۴

np_nashr@yahoo.com

www.np-nashr.com

تایپ، طراحی و صفحه‌آرایی : فرشید

نوبت چاپ : اول - ۱۳۹۴

اندازه و تعداد صفحه : وزیری ۱۸۲ ص

تیراژ : ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۶۲-۴۶-۷ - ISBN: 978-600-7262-46-7

قیمت: ۱۲۰/۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
چکیده	۷
مقدمه	۹
نقد و بررسی منابع تاریخی سلجوقیان کرمان	۱۱

فصل اول

ظهور سلاجقه در تاریخ آسیای غربی

ظهور سلاجقه در تاریخ آسیای غربی	۱۹
علل پیروزی سلاجقه در جنگ دندانقان	۴۶
ورود سلاجقه به کرمان	۵۱

فصل دوم

دوران حکومت سلجوقیان در کرمان

اقدامات قاورد بعد از تصرف کرمان	۵۷
«سیرت و نحوه حکومت قاورد در کرمان»	۶۸
اوضاع کرمان پس از قتل ملک قاورد	۷۰
سلطان شاه بن قاورد	۷۱
اقدامات سلطان‌شاه در کرمان	۷۳
حکومت تورانشاه اول	۷۴
اقدامات تورانشاه در کرمان و بناهای باقیمانده از وی	۷۶
ملک ایران‌شاه بن تورانشاه	۷۹
محمی‌الدین ارسلانشاه بن کرمانشاه	۸۲

۸۶	 اقدامات و نحوه حکومت ارسلاتشاه در کرمان
۸۸	 حوادث پایانی حکومت ارسلاتشاه
۸۹	 حکومت محمدشاه
۹۱	 سیرت و نحوه حکومت محمد بن ارسلاتشاه در کرمان
۹۲	 طغرل شاه بن محمد
۹۳	 اوضاع کرمان در دوره حکومت طغرل شاه
۹۴	 فرزندان طغرل شاه و آغاز کشمکش های خانوادگی بر سر قدرت
۹۶	 حکومت ولاد طغرل شاه
۱۱۶	 به قدرت رسیدن توران شاه دوم و تلاش های وی برای حفظ قدرت
۱۲۱	 آغاز حملات غزانی به کرمان
۱۲۹	 اوضاع کرمان در واسیر سال های حکومت سلاجقه
۱۳۴	 حکومت محمد بن بهرام شاه و سقوط سلاجقه کرمان
۱۳۷	 علل سقوط سلجوقیان کرمان
۱۴۰	 کرمان
۱۴۳	 بررسی اوضاع کرمان در دوران تیموریان و سلاجقه بر آن
۱۴۸	 پایتخت های سلاجقه کرمان
۱۴۹	 ارزیابی
۱۵۳	 توضیحات
۱۷۱	 نسب نامه سلجوقیان
۱۷۳	 کتابنامه

چکیده

چنانکه در منابع تاریخی آمده است سلجوقیان که توانستند در ایران و آسیای صغیر امپراطوری بزرگی را بوجود آورند، از قنق‌ها یا (قنق‌ها) بودند. قنق‌ها جزئی از تیره‌ی بزرگتری به نام اغوز تغزها را تشکیل می‌دادند. این اغوز تغزها (ده قبیله) بخشی از شاخ شرقی امپراطوری ترک بودند که پس از فروپاشی این امپراطوری در سال (۷۷۹، ۱۳ هـ) بر اثر فشار سایر قبایل و چینی‌ها که دائماً به سرزمین آنها حمله می‌کردند به تکران مهاجرت کردند. آنها پس از فروپاشی دولت سامانی (۲۷۹-۳۸۹ هـ ق) ابتدا به ماوراءالنهر کوچ کردند. در آنجا بود که با محمود غزنوی درگیر شدند، محمود غزنوی یکی از رؤسای آنها موسوم به ارسلان را به اسارت گرفت و به دنبال این واقعه گروهی بر آن وارد ایران شدند و در نواحی نسا و باورد ساکن گردیدند. آنها سپس شروع به قتل و غارت نمودند اما بر اثر فشار غزنویان مجبور به تخلیه خراسان و مهاجرت به سایر نقاط ایران شدند. این گروه در کتب تاریخی به تیره ارسلان اسرائیل یا ترکمانان عراقی مشهور هستند. اما گروه بعدی سلاجقه به رهبری طغرل و چغری بیگ داود پسران میکائیل بن ساجرتی بودند که در زمان سلطان مسعود غزنوی (۴۲۱-۴۳۱ هـ ق) پسر سلطان محمود وارد ایران شدند و توانستند در جنگی موسوم به دندانقان به سال ۴۳۱ هـ ق خراسان را از چنگ غزنویان بیرون آورند. سلجوقیان پس از این پیروزی مناطق مختلف ایران را میان خود تقسیم کردند و در این میان طیس و کرمان به قاورد بن چغری بیگ داود رسید. او در سال (۴۴۰ هـ ق) توانست کرمان را از دیلمیان بگیرد. و بدین ترتیب حکومت سلاجقه را در کرمان تشکیل دهد. با گسترش قلمرو قاورد، حکومت سلاجقه در کرمان حدود یکصد و پنجاه سال ادامه یافت. به طور کلی می‌توان دوران تسلط سلجوقیان را بر کرمان شامل دو دوره دانست.

دوره نخست، که قسمت اعظم حکومت آنها را تشکیل می‌دهد و حدود یکصد و سی سال به طول انجامید. این دوره همراه با آبادانی و پیشرفت تجارت و علوم و بناسازی بود. اما دوره دوم که در واقع دهه‌های پایانی حکومت سلاجقه بر کرمان را تشکیل می‌دهد با درگیری‌ها و جنگ‌های داخلی بر سر قدرت همراه بود که منجر به ویرانی کرمان، ضعف سلاجقه و تسلط غزان بر کرمان گردید.

مقدمه

پیدایش سلاجقه در تاریخ ایران از بزرگترین وقایع تاریخی به شمار می‌رود، زیرا سلجوقیان موجبات وحدت سیاسی ایران را فراهم آورده و ایرانیان را که تحت حاکمیت سلسله‌های متفرق و خلفای بغداد سر می‌کردند تحت یک پرچم واحد درآوردند. آنان هم چنین زبان فارسی را رسمی کردند و با جایگزین کردن اسامی ماه‌های فارسی به جای ماه‌های عربی که در تقویم از آنها استفاده می‌شد، حس ملی‌گرایی ایرانیان را تقویت بخشیدند. تمدن ایرانی در زمان سلاجقه به منتهای درجه زیبایی و ظرافت رسید، در عمارت، معماری و غیره ترقیات فوق‌العاده مشهود گردید. در زمینه گسترش علوم اسلامی، ریژه مدرسه‌سازی و ساخت بناهای متعدد کوشش فراوانی صورت گرفت. سلاجقه به آن‌ها تصرف کامل ایران به شاخه‌های متعددی تقسیم شدند که این امر ناشی از وحیه سحرانشین و شبانی این قوم بوده، باعث ضعف آنان شد. چرا که تقسیم ایران به نهادهای مختلف حکومتی باعث عدم تمرکز قدرت آنان گردید، اما با این وجود این کار به اداره بهتر این مناطق وسیع کمک کرده است. یکی از شاخه‌های مهم این خاندان که به سرعت توانست قسمت‌های مهمی از جنوب ایران را تحت تسلط خویش درآورد، شعبه‌ی سلاجقه کرمان می‌باشد. این سلسله به وسیله قاوردین چغری بیگ داود تأسیس شد. در یک دهه پنجاه سال دوام آورد که در این کتاب سعی شده است تا ضمن بیان شمه‌ای از اصل و نسب سلجوقیان و نحوه قدرت‌گیری ایشان به طور مفصل به دوران تسلط سلجوقیان بر کرمان پرداخته شود. چرا که حکومت شعبه‌ای از سلجوقیان در کرمان اگر چه نسبت به سلجوقیان بزرگ ایران از اهمیت کمتری برخوردار است، ولی بررسی دوران حکومت آنها می‌تواند گوشه‌هایی از تاریخ کرمان را که بی‌ارتباط با تاریخ کل ایران هم نیست، روشن نماید. جالب‌تر اینکه دوران اقتدار سلجوقیان کرمان بیش از دوران اقتدار سلجوقیان ایران بود، زیرا سلجوقیان عراق عجم بعد از مرگ ملکشاه سومین حکمران این سلسله

درگیر جنگ‌های داخلی شدند و در حالی که سنجر آخرین حکمران مقتدر سلجوقی در شرق ایران بوسیله غزان اسیر شده بود، حکمرانان سلجوقی کرمان درصدد توسعه قلمرو خود برآمدند. در بخش پایانی این کتاب به بررسی اوضاع کرمان در دوران حکومت سلاجقه پرداخته شده است.